

Termportalen 2.0

Tilgang på norsk terminologi

Nordterm 14.-15. juni 2023: "Terminologi i samhällets tjänst"
Marita Kristiansen

Innhald

- Kvifor tilgang på norsk terminologi er viktig
- Fagspråk og terminologi i den norske språkpolitikken
- Kort om Termportalen
  - Termportalen si domeneinndeling

Kvifor tilgang på norsk terminologi er viktig

Fagspråk og terminologi i den norske språkpolitikken

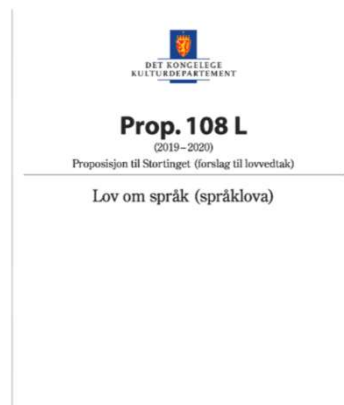
- paragraftillegg til Lov om universiteter og høyskoler (2009)
- Proposition til Stortinget, Prop. 108 L (2019–2020)
- Lov om språk (Språklova) 2022
  - likestiller blant anna *nynorsk* og *bokmål*
- Handlingsplan for norsk fagspråk i academia (skal lanserast 15. juni)
  - <https://shorturl.at/eglz0>

Lov om språk (språklova)

§ 1. Føremål

Føremålet med lova er å **styrkje norsk språk, slik at det blir sikra som eit samfunnsberande språk** som skal kunne nyttast på alle samfunnsområde og i alle delar av samfunnslivet i Noreg. Lova skal fremje likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for dei språka som staten har ansvar for.

Prop. 108 L Lov om språk (språklova)

9.2.3 Terminologi

Ein grunnleggjande føresetnad for at norsk skal vere eit komplett, samfunnsberande språk, er at det kan brukast til å utveksle og formidle spesialisert kunnskap. **Dette krev at det finst tilgang på norske fagord og faguttrykk – ein norsk fagterminologi [...]**

Mangelen på norsk fagspråk og fagterminologi er ein av dei største trugslane mot norsk som eit fullverdig og samfunnsberande språk. Om ein ikkje har norsk fagspråk og terminologi, vil det i siste instans føre til at fagfolk ikkje vil vere i stand til å skrive og snakke om vesentleg fagstoff på norsk, og det vil kunne skje eit **språkskifte til engelsk** i dei faga der påverknaden frå engelsk er størst. Ein vil då vere vitne til **domenetap**. (s. 71)

Fleire studiar om bruksspråk i høgare utdanning...

Termportalen.no
Om Termportalen Innstillinger

Termportalen

Alle domener
Humaniora
Naturvitenskap & teknologi
Samfunnsfag
Økonomi & administrasjon

kråkebollearken

×

🔍

Søkespråk: Nynorsk
Målspråk: Engelsk
Termbase: Alle termbaser (13)

Velkommen til Termportalen

Termportalen gir fri tilgang til norsk terminologi på en lang rekke fagområder via én felles søkerute. Du kan søke etter termer på tvers av domener, termbaser og språk. Termbasene er gruppert i overordnede domener og du kan søke etter termer enten i hele Termportalen.no, på et spesifikt domene eller i et utvalg av termbasene. Forhåndsvalg av søkespråk er også mulig. De fleste termbasene har terminologi på bokmål, nynorsk og engelsk, mens en del termbaser også har terminologi på andre språk.

I tillegg til søkesiden til Termportalen er det utviklet en redigeringsapplikasjon som kan brukes fritt til registrering av terminologi. Ta kontakt med oss på termportalen@uib.no dersom du ønsker å komme i gang med terminologiarbeid på ditt fagområde.

Termportalen er en del av Språksamlingene ved Universitetet i Bergen, og arbeidet med terminologi skjer i samarbeid med Språkrådet. Termportalen er finansiert av Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet.

Domener & termbaser

- ▼ **Naturvitenskap & teknologi (12)**
  - Artsdatabanken
  - Astronomi
  - Celle- og molekylærbiologi
  - Evertebrater
  - Kjemi
  - Klima
  - Maritim ordbok
  - Maritim ordbok del 2
  - Maritim terminologi (Sjøfartsdirektoratet)
  - NOT – Norsk termbanks termdatabase
  - Romfysikk
  - Rådet for teknisk terminologi (RTT)
- ▶ **Økonomi & administrasjon (3)**
- ▶ **Samfunnsfag (2)**
- ▶ **Humaniora (1)**

Søkjegrensesnitt
Termportalen.no

Kontakt oss:
termportalen@uib.no
[Tilgjengelighetserklæring](#)

Termportalen.no Om Termportalen Innstillinger

Alle domener Humaniora **Naturvitenskap & teknologi** Samfunnsfag Økonomi & administrasjon

Søk på bokmål i Kjemi Q

Søkespråk: Bokmål Målsspråk: Engelsk Termbase: Kjemi

← Til søkeresultater

Resultater

- acetal
- acetyl
- acetylgruppe
- actinoider
- acylering
- acylgruppe
- addisjonspolymere
- addisjonsreaksjon**
- addukt
- adenin

addisjonsreaksjon

Kjemi

Bokmål

Definisjon reaksjon der ett molekyl reagerer med elektronene i en dobbeltbinding og binder seg til atomene i dobbeltbindingen

Anbefalt term addisjonsreaksjon

Nynorsk

Anbefalt term addisjonsreaksjon

Engelsk

Anbefalt term addition reaction

Dansk

Anbefalt term additionsreaktion

Felles

Logg inn

Forside | Diskusjon Les Vis kilde Vis historikk Søk i Redigeringsapplikasjon Termportalen Q

Forside

Velkommen til Termportalens redigeringsapplikasjon

Redigeringsapplikasjonen er Termportalens verktøy for registrering av terminologiske data.

Under finner du oversikt over termbasene som alt eksisterer i Redigeringsapplikasjonen. Her kan du klikke deg videre inn i den basen du har redigeringsadgang til. I navigasjonsmenyen til venstre, under Dokumentasjon finner du en nærmere beskrivelse av de ulike feltene i Redigeringsapplikasjonen. En må ha brukertilgang for å kunne redigere i en termbase.

Termgrupper og andre som ønsker å komme i gang med terminologiarbeid på et fagområde, kan kontakte oss for å få opprettet en termbase og brukertilgang til denne. Ved oppstart vil vi gi en innføring i praktisk bruk av Redigeringsapplikasjonen. Vi kan også gi en innføring i terminologisk metode, noe som anbefales dersom en ikke alt har terminologisk kompetanse i termgruppen.

Kontakt oss på termportalen@uib.no for mer informasjon.

Redigeringsapplikasjonen er for tiden under utvikling.

Termbaser

- Maritim ordbok
- Maritim ordbok del 2
- Maritim terminologi (Sjefartsdirektoratet)
- Universitets- og høyskolerådets termbase
- NHI's termbase
- NOT - Norsk termbanks termdatabase
- Artsdatabanken
- Evertetrater
- Norsk-tysk juridisk ordbok (NOJU)
- Termbaser fra rådet for teknisk terminologi (RTT)
- Termbase for tolker
- Romfysikk
- Astronomi
- Klima
- Celle- og molekylærbiologi
- Lingvistik
- Kjemi

Termportalen sin redigeringsapplikasjon

Forside

Tilbake til Termportalen

Siste endringer

Tilfeldig side

Hjelp til MediaWiki

Sider

Komme i gang

Dokumentasjon

Nyttige sider

Verktøy

Lenker hit

Relaterte endringer

Spesialsider

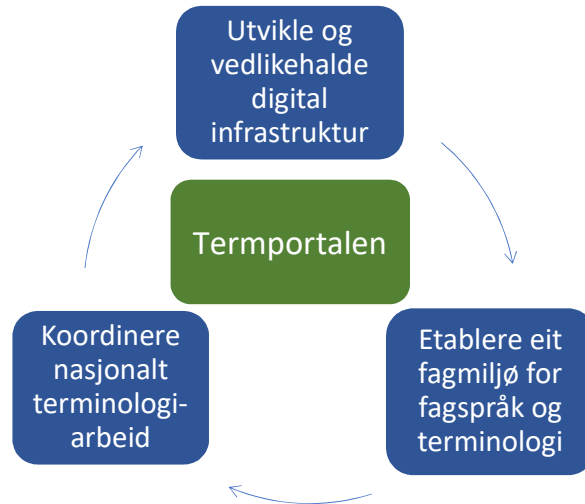
Utskriftsvennlig versjon

Permanent lenke

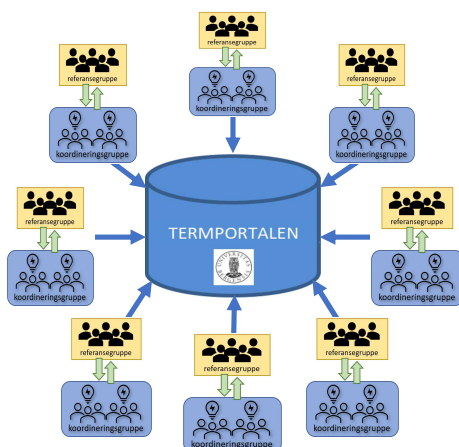
Sideinformasjon

Bla gjennom egenskaper

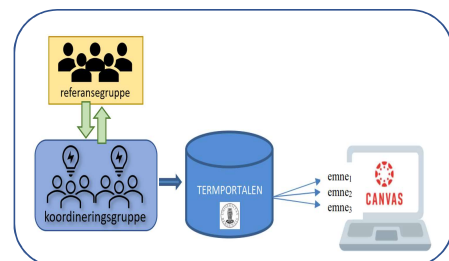
Mål for arbeidet

Nasjonale terminologigrupper

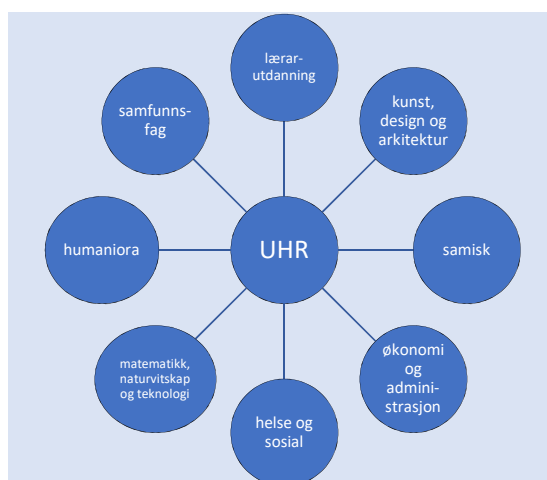

- metode inspirert av Terminologicentralen, Finland og Språkrådet

Domeneinndeling i Termportalen.no

- speglar dei åtte strategiske einingane til Universitets- og høyskolerådet (medlems- og interesseorganisasjon for 32 universitet og høgskular i Noreg)
- knytta til domeneinndelinga i *Store norske leksikon* ([SNL.no](https://snl.no)), det største norske nettleksikonet

Termbasar blir kopla til den overordna domeneinndelinga

Termportalen.no Om Termportalen Innstillinger

Termportalen

Alle domener Humaniora Naturvitenskap & teknologi Samfunnsfag Økonomi & administrasjon

kråkebolleerken

Søkespråk: Nynorsk ▼ Målspråk: Engelsk ▼ Termbase: Alle termbaser (13) ▼

Velkommen til Termportalen

Termportalen gir fri tilgang til norsk terminologi på en lang rekke fagområder via én felles søkerute. Du kan søke etter termer på tvers av domener, termbaser og språk. Termbasene er gruppert i overordnede domener og du kan søke etter termer enten i hele Termportalen.no, på ett spesifikt domene eller i et utvalg av termbasene. Forhåndsvalg av søkespråk er også mulig. De fleste termbasene har terminologi på bokmål, nynorsk og engelsk, mens en del termbaser også har terminologi på andre språk.

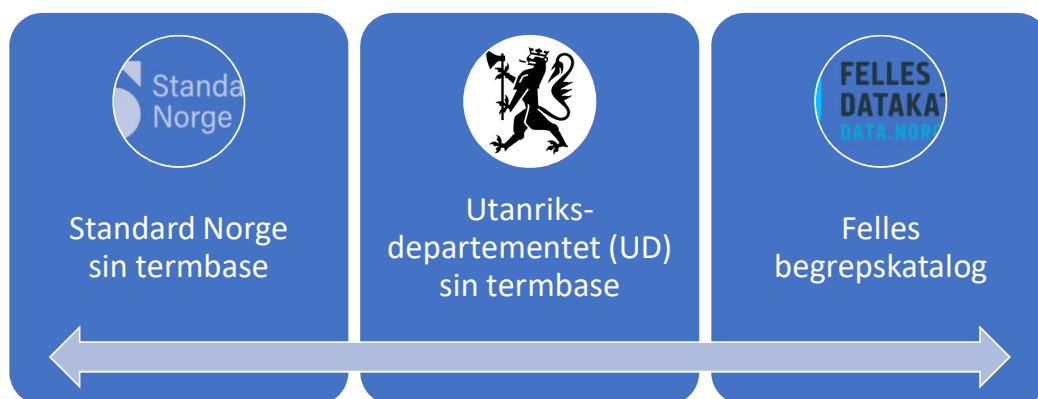
I tillegg til søkesiden til Termportalen er det utviklet en redigeringsapplikasjon som kan brukes fritt til registrering av terminologi. Ta kontakt med oss på termportalen@iuh.no dersom du ønsker å komme i gang med terminologiarbeid på ditt fagområde.

Termportalen er en del av Språksamlingene ved Universitetet i Bergen, og arbeidet med terminologi skjer i samråd med Språkrådet. Termportalen er finansiert av Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet.

Domener & termbaser

- ▼ Naturvitenskap & teknologi (12)
  - Artsdatabanken
  - Astronomi
  - Celle- og molekylærbiologi
  - Evertebrater
  - Kjemi
  - Klima
  - Maritim ordbok
  - Maritim ordbok del 2
  - Maritim terminologi (Sjøfartsdirektoratet)
  - NOT – Norsk termbanks termdatabase
  - Romfysikk
  - Rådet for teknisk terminologi (RTT)
- Økonomi & administrasjon (3)
- Samfunnsfag (2)
- Humaniora (1)

Store nasjonale termbasar dekkjer mange ulike domene...

Bruksområde i UD sin termbase

UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde
ANALYSE	1 GENERELT	73 SKIPSUTSTYR	38 THH - KULTUR	31
ARBEIDSMILJØ	1689 HELSEVERN	18 SOSIAL	499 THH - LEGEMIDLER	1381
AUDIOVISUELL	158 IAS/IFRS	1251 STATISTIKK	2537 THH - LEKETØY	126
AVTALEN	56 INDUSTRIPOLITIKK	69 STATSSTØTTE	274 THH - LØFTEUTSTYR	18
DYREVERN	3 JUR	356 TELEKOMM	1000 THH - MASKINER	405
EF	5388 KAPITAL	153 THH - ALKOHOL	409 THH - MILJØ	139
EF-BUDSJETT 95	186 KONKURRANSE	556 THH - BYGGEPLASSMATERIELL	119 THH - MÅLEINSTRUMENTER	194
EF-RETT	329 LANDBRUK	2387 THH - BYGGEVARER	988 THH - NÆRINGSMIDLER	3152
ENERGI	1006 MILJØ	3774 THH - EKSPLOSIVE VARER	39 THH - PVU	199
ETABLERINGSRETT	676 OFF INNKJØP	385 THH - ELEKTRO	108 THH - SKIPSUTSTYR	53
EU	50 OPPHAVSRETT	257 THH - ENERGI	101 THH - TEKSTILER	281
EØS	38369 PERSONVERN	101 THH - FARLIGE STOFFER	3354 THH - TOBAKK	56
FINANS	1704 PLANTEHELSE	678 THH - GASSAPP	47 THH - TRAKTORER	579
FISKERI	388 PRODUKTANSVAR	41 THH - GENERELT	167 THH - TRYKKBEHOLDERE	152
FORBINDELSE MED	PROTOKOLL 31	1462 THH - GJØDSEL	292 TOLL OG AVGIFTER	1527
TREDJESTATER	328 PROTOKOLL 47 - ALKOHOL	41 THH - GRESSKLIPPERE	36 TRAKTATER	306
FORBRUKERVERN	357 REGIONPOLITIKK	61 THH - HUSHOLDNINGSAPP	538 TRANSPORT	3786
FORSIKRING	432 SCHENGEN	4 THH - KJØRETØYER	538 VETERINÆR	2750
FORVARER	883 SELSKAPSRETT	THH - KOSMETIKK	538 VITENSKAP	10
			ØKONOMISK POLITIKK	3

Bruksområde i UD sin termbase

UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde
ANALYSE	1 GENERELT	73 SKIPSUTSTYR	38 THH - KULTUR
ARBEIDSMILJØ	1689 HELSEVERN	18 SOSIAL	499 THH - LEGEMIDLER
AUDIOVISUELL	158 IAS/IFRS	1251 STATISTIKK	2537 THH - LEKETØY
AVTALEN	56 INDUSTRIPOLITIKK	69 STATSSTØTTE	274 THH - LØFTEUTSTYR
DYREVERN	3 JUR	356 TELEKOMM	1000 THH - MASKINER
EF	5388 KAPITAL	153 THH - ALKOHOL	409 THH - MILJØ
EF-BUDSJETT 95	186 KONKURRANSE	556 THH - BYGGEPLASSMATERIELL	119 THH - MÅLEINSTRUMENTER
EF-RETT	329 LANDBRUK	2387 THH - BYGGEVARER	988 THH - NÆRINGSMIDLER
ENERGI	1006 MILJØ	3774 THH - EKSPLOSIVE VARER	39 THH - PVU
ETABLERINGSRETT	676 OFF INNKJØP	385 THH - ELEKTRO	108 THH - SKIPSUTSTYR
EU	50 OPPHAVSRETT	257 THH - ENERGI	101 THH - TEKSTILER
EØS	38369 PERSONVERN	101 THH - FARLIGE STOFFER	3354 THH - TOBAKK
FINANS	1704 PLANTEHELSE	678 THH - GASSAPP	47 THH - TRAKTORER
FISKERI	388 PRODUKTANSVAR	41 THH - GENERELT	167 THH - TRYKKBEHOLDERE
FORBINDELSER MED	PROTOKOLL 31	1462 THH - GJØDSEL	292 TOLL OG AVGIFTER
TREDJESTATER	328 PROTOKOLL 47 - ALKOHOL	41 THH - GRESSKLIPPERE	36 TRAKTATER
FORBRUKERVERN	357 REGIONPOLITIKK	61 THH - HUSHOLDNINGSAPP	538 TRANSPORT
FORSIKRING	432 SCHENGEN	4 THH - KJØRETØYER	538 VETERINÆR
FORVARER	883 SELSKAPSRETT	THH - KOSMETIKK	538 VITENSKAP
			ØKONOMISK POLITIKK
			3

Bruksområde i UD sin termbase

UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde	UDs bruksområde
ANALYSE	1 GENERELT	73 SKIPSUTSTYR	38 THH - KULTUR
ARBEIDSMILJØ	1689 HELSEVERN	18 SOSIAL	499 THH - LEGEMIDLER
AUDIOVISUELL	158 IAS/IFRS	1251 STATISTIKK	2537 THH - LEKETØY
AVTALEN	56 INDUSTRIPOLITIKK	69 STATSSTØTTE	274 THH - LØFTEUTSTYR
DYREVERN	3 JUR	356 TELEKOMM	1000 THH - MASKINER
EF	5388 KAPITAL	153 THH - ALKOHOL	409 THH - MILJØ
EF-B	186 KONKURRANSE	556 THH - BYGGEPLASSMATERIELL	119 THH - MÅLEINSTRUMENTER
EF-R	329 LANDBRUK	2387 THH - BYGGEVARER	988 THH - NÆRINGSMIDLER
ENER	1006 MILJØ	3774 THH - EKSPLOSIVE VARER	39 THH - PVU
ETAB	676 OFF INNKJØP	385 THH - ELEKTRO	108 THH - SKIPSUTSTYR
EU	50 OPPHAVSRETT	257 THH - ENERGI	101 THH - TEKSTILER
EØS	38369 PERSONVERN	101 THH - FARLIGE STOFFER	3354 THH - TOBAKK
FINANS	1704 PLANTEHELSE	678 THH - GASSAPP	47 THH - TRAKTORER
FISKERI	388 PRODUKTANSVAR	41 THH - GENERELT	167 THH - TRYKKBEHOLDERE
FORBINDELSER MED	PROTOKOLL 31	1462 THH - GJØDSEL	292 TOLL OG AVGIFTER
TREDJESTATER	328 PROTOKOLL 47 - ALKOHOL	41 THH - GRESSKLIPPERE	36 TRAKTATER
FORBRUKERVERN	357 REGIONPOLITIKK	61 THH - HUSHOLDNINGSAPP	538 TRANSPORT
FORSIKRING	432 SCHENGEN	4 THH - KJØRETØYER	538 VETERINÆR
FORVARER	883 SELSKAPSRETT	THH - KOSMETIKK	538 VITENSKAP
			ØKONOMISK POLITIKK
			3

EØS-avtalen – Protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter

EØS-avtalen – Protokoll 47 om opphevelse av tekniske hindringer for handel med vin

Bruksområde i UD sin termbase

UDs bruksområde		UDs bruksområde	
THH - ALKOHOL	409	THH - KULTUR	31
THH - BYGGEPLASSMATERIELL	119	THH - LEGEMIDLER	1381
THH - BYGGEVARER	988	THH - LEKETØY	126
THH - EKSPLOSIVE VARER	39	THH - LØFTEUTSTYR	18
THH - ELEKTRO	108	THH - MASKINER	405
THH - ENERGI	101	THH - MILJØ	139
THH - FARLIGE STOFFER	3354	THH - MÅLEINSTRUMENTER	194
THH - GASSAPP	47	THH - NÆRINGSMIDLER	3152
THH - GENERELT	167	THH - PVU	199
THH - GJØDSEL	292	THH - SKIPSUTSTYR	53
THH - GRESSKLIPPERE	36	THH - TEKSTILER	281
THH - HUSHOLDNINGSAPP	538	THH - TOBAKK	56
THH - KJØRETØYER	538	THH - TRAKTORER	579
THH - KOSMETIKK	538	THH - TRYKKBEHOLDERE	152

THH -
tekniske
handels-
hindringar

Referansar

- Kristiansen, M. 2020. Parallelspråk og språkpolitikk i UH-sektoren. Status og vyer. I: *Språkrådets skrifter 2020(7)*. Oslo: Norwegian language council.
- Kristoffersen, G., M. Kristiansen and U. Røynealand. 2014. Landrapport Norge: Internasjonalisering og parallelspråklighet ved norske universitet og høyskoler [Report for Norway: Internationalisation and parallel language use in Norwegian higher education]. In: F. Gregersen (ed.) *Hvor parallelt Om parallelspråklighet på Nordens universitet. TemaNord 2014(535)*. Copenhagen: Nordic Council of Ministers, 201–257.
- Lov om språk (språkløva), <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-05-21-42>.
- Prop. 108 (2019–2020) L Lov om språk (språkløven), <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-108-l-20192020/id2701451/?ch=1>.
- Språk i Norge – kultur og infrastruktur (2018), <https://sprakinorge.no/>.
- Språkstrategiar i høgare utdanning*, Dikus rapportserie 03/2021, <https://diku.no/rapporter/>.
- Termportalen.no*, <https://www.termportalen.no/>.
- Undersøkelse om norsk fagspråk og terminologi i universitets- og høyskolesektoren. Kommentert innsiktsrapport utarbeidet av Rambøll Management Consulting. 2022.

